

Момичето с винаги изгладена престилка

Ако Меглена Кунева имаше намерение да се форматира като социално полезен публичен геец, би трябвало да е изчела поне част от наличните читанки по темата „корупция“

Славчо КЪНЧЕВ*

Когато мислите ми се върнат към гимназиалните години, неминуемо изплува и образът на една от моите съученички. Въпреки че освен нея в класа ни имаше още тринадесет момичета, именно тя беше създавала релефен спомен в паметта ми. Изпъкваше измежду всички останали. Беше по един особен, индивидуален неин си начин специална.

Висока, стройна, вътрешно излъчване на личност с голямо самочувствие. Обработени, плавни жестове и мимики - като че ли беше произлязла от нечий френски аристократичен род. Дотогава богопомазаните французи със синя кръв са били специално обучавани как посредством физиономични прояви и регулирана дикция да се различават от останалите нискостоящи поданиците на Негово величество френския крал. Като по този начин им всяват дълбок респект.

Неизличима част от спомена е представата за нейната ученическа престилка с ослепителна бяла якичка. Сядането върху чина и ставането от него представляваше изящен и великолепен обред: с две ръце придържаше надолу престилката при ставане, за да се опъне; а после - при сядане, също

*Авторът е председател на УС на Асоциацията за борба против корупцията в България

“Възможността е някъде посре­г трудностите.”

Алберт Айнщайн (1879-1955 г.) - немски учен-физик, създател на теорията на относителността

с двете си ръце я изпъваше надолу, а после, когато на тялото ѝ оставаха само няколко сантиметра, преди да се долепи до седалката на чина, рязко я придърпваше напред, за да не би да се оформи някоя гънка и да се измачка при сядането.

Но най-дълбоко в съзнанието ми е издълбана нейната претенция за висок интелект. Изявявана пространно в часовете по вербални предмети: литература, история, география. Когато биваше изпитвана, старателно подготвеният монолог се изливаше с мощта и непрекъснатостта на Ниагарския водопад. Бързо ориентирала се в нивото на знанията, учителката казваше обикновено “Достатъчно!” - какъв подобър шанс от това бързо да отметне една от задължителната бройка изпитвания за деня... Уви, обикновено учителката я очакваше лош сюрприз. “Достатъчното” не удовлетворяваше моята съученичка с претенция за изключителност.

Тя продължаваше да говори

Тогава учителката, с надежда да преустанови словозилянето, с малко по-висок тон от обичайното, съобщаваше: “Отличен!” и нареждаше: “Седни си!”. Понякога този прием проработваше, но невинаги. Особено ако се случеше съученичката ми дълго време да не е била изпитвана. При този вариант учителките разрязваха гордиевия възел, като ѝ възлагаха да развие някоя трудна тема по съответния предмет и непре-

менно определяха дълъг срок за подготовка.

Каква е нейната съдба по-нататък ли?

Завърши гимназия с отличен успех. Високият служебен пост, заеман тогава от нейния баща, ѝ позволи да следва в Москва международни икономически отношения. Тази специалност преди 10 ноември 1989 г. на практика беше закрыта за повечето български младежи и девойки кандидат-студенти. После започна работната си биография в един научен институт. Но съвсем скоро кариерното израстване забуксува - липсваха приноси научни разработки. Или както би казал Максим Горки: “В университета на живота тя получи слаба оценка”.

Напълно обяснимо. Въпреки наличието на множество благоприятни изходни данни: висок интелект, трудолюбие, последователност в полаганите усилия, липсваше мощното гориво, което да ги задвижи на високи обороти. Страстта. В случая - в научната сфера, това е интелектуалната страст на първооткривателя. Но не откритие заради удовлетворяване честолюбие на неговия автор, а само като поредния гравивен елемент в конструкцията на обществено благоденствие. “За да оставим света по-добър, отколкото сме го заварили” - както ни повтаряше често една от учителките в гимназията.

В областта пък на политиката страстта, която опложда персоналните качества, необходими за тази сфера на човешката дейност, и ги превръща в успех, представлява ама-

глама от различни мотивации: патриотизъм, социална ангажираност, емпатия (способността на един индивид да се постави на местото на другия, за да го разбере по-добре и да го уважава) ... Като под “политически успех” се има предвид единствено неговия положителен обществен резултат, а не индивидуалния успех на даден политик като личност, в процеса на katerene по пирамидата на управленската йерархия. Понеже през немалко периоди на човешката история отделни индивиди са постигнали несъмнен личен успех, но той е водил до дълготрайни отрицателни последици за обществен интерес. Примерите са не само един или два.

Сега, в годините на крайната медиатизация на политическата сфера, кандидатите да се сдобият с кабинет по горните етажи на властта обаче са принудени - поне външно - да маскират

персоналните си амбиции за възход

и да акцентират върху желанието си - мнимо или действително - да придобият потенциал да реализират социалната си ангажираност в полза на съгражданите си. Именно затова стартиралата първа върху пистата на президентските избори през 2016 г. в Съединените щати Хилъри Клинтън демонстрира своята “загриженост” от съществуващите твърде високи заплащания на ръководителите на американския бизнес, откъдето се получава и голямата ножица в разликата на доходите им спрямо обикновената наемна работна ръка. Позиция, очевидно твърде уместно подсказана на Хилъри Клинтън от нейните профайлери (психо-

лози), като се има предвид, че още във въвеждането на своя труд “Лудите, които ни управляват”, експертът по политическа психология проф. Паскал дьо Сютер, споменава дефицита на емпатия у Хилъри Клинтън, като неин минус.

В случая, ако тази поведенческа метаморфоза е извършена все пак ante factum (преди факта), тоест докато президентската длъжност е все още само едно пожелателно очакване, то не така стоят нещата у нас, доколкото става въпрос за настоящата управляваща коалиция.

Както е установил твърде отдавна френският социолог, философ, икономист и политически деец Жан Антоан дьо Кондорсе (1743-1794 г.), то “фразите се съчиняват поради липса на идеи”. Точно тази процедура беше задвижена не само по време на предизборния период, но и по-късно, откакто действа ръководеното от Борисов Бойко (Б.Б.) правителство. Поне що се отнася до “горещия картон” - сферата на борбата против корупцията. И тази фактология е валидна не само по отношение на главния партийен строител на ГЕРБ - Цветан Цветанов, за когото - като изходим от професионалната му биография на бивш министър на вътрешните работи - би било логично да се предполога, че е произвел някоя и друга собствена - и адекватна - идея за минимизиране на корупционните практики. В пълна сила важи също и за премиера, както и за неговата заместничка и отговорящ за ресурса на сигурността в изпълнителната власт Меглена Кунева.

Вариант на “момичето с винаги изгладена престилка”.

Не би било коректно да се отрече, че напоследък изказванията на г-жа заместничка министър-председателката на тема “противдействие на “сребърните аргументи”, тоест подкупите, както са ги наричали древните римляни, зачестиха.

Експлоатират се всеки угобен новог

Не беше пропуснато и посещението ѝ в Швеция, където информира неинформираната там публика, че страната домакин притежава ценен опит в борбата срещу корупцията, особено що се отнася до новото шведско законодателство в съответната област от 2012 г. Чиято конкретика щяла да бъде използвана и в България.

Ако наистина г-жа Меглена Кунева имаше намерение да се форматира като социално полезен публичен деец, би било целесъобразно още преди да измине дори първата отсечка след старта си на политик от НДСВ, да беше изчела поне част от наличните немалко читанки - повечето чуждестранни - по темата “корупция” - най-компрометирания проблем на държавното управление в България. Тоест още преди петнаде-

сет години да беше започнал този процес на огромяване. И тогава към днешна дата изявите ѝ нямаше да бъдат самодейност ad hoc (сиреч в движение), представляващи съчиняване на фрази, а да бъдат мероприятия, които да всяват у редовния български избирател увереност, че на поста, зает от нея, е несъмнено най-компетентният, а най-висок оперативен потенциал в противокорупционната практика български политик. Който не само обещава бъдеще, но и го прави възможно.

С оглед на очевидния факт, че България е парламентарна република, следователно законите биват приемани от Народното събрание, не помалко компетентен в областта е изискуемо да бъде и Цветан Цветанов, като ръководител на парламентарната група на ГЕРБ. Всъщност реалността е, че българският суверен плаща заплати на участниците в настоящето управление, за да се учат как да се противопоставят на корупцията. Върху принципа на пробата и грешката, като грешките преобладават. Това е факт, въпреки че е абсурден. Понеже нито една от въпросните персони, например, в никакъв случай не би приела да бъде оперирана от хирург, който да се учи върху нейното тяло как се прави това.

Как би трябвало да изглежда

една компетентна управленска реакция? Г-жа заместничката на премиера, като се ръководи от доказалото се като рационално будистко правило: правилен възглед, правилно намерение, правилно действие; първо да си беше още много отдавна изяснила, че нивото на корупция в България е ендемично, тоест твърде, ама твърде далеко (в посока нагоре, но това не е никакъв повод да викаме “ура!”) от корупционните индикатори за Швеция.

Ето, адекватната оценка е първият етап - тоест правилният възглед. Правилното намерение би било да се ползва чуждестранният опит, довел до положителни резултати именно в държави, където антикорупционните мероприятия са стартирали в условия, аналогични на българските. Правилното действие би следвало да бъде комплекса от мерки, които донасят апробирани резултати при ендемична корупция.

Необходимо е да бъде създаден и въведен в непрекъснато действие инструментален капацитет за противодействие на корупцията, а не да бъдат предприемани акции за фасадно пригласяване на престилки. Последното обстоятелство е резултат не от упражняване на властта в интерес на суверена, а от сдобиване с властта, защото това е било и продължава да е жизнено важно за психическото равновесие на самия политик.